

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 122 - FEBRER DE 1991 - PREU: 125 P

Les cases de Son Miquelet, enfilades dalt d'un turó, deuen haver viscut molts d'esdeveniments, però segurament mai no havien vist l'espectacle insòlit d'una barca solcant els sementers dels Baixos de Pina.

EDITORIAL

NOTES D'ACTUALITAT

Sembla obligat començar fent una referència al tema de més actualitat: la Guerra del Golf. A mitjan mes de gener va esclatar un conflicte que s'havia gestat durant molt de temps sense que les diplomàcies poguessin -o volguessin- arreglar-lo per via pacífica. I així ha arribat la guerra amb les seves seqüeles de mort i destrucció; si la guerra, per ella mateixa, pel que representa, ja és vergonyosa i execrable, més gran és el rebuig quan la història ens demostra que un conflicte armat mai no ha resolt els problemes que l'han ocasionat. Esperem que la guerra s'acabi prest; siguem conscients, però, que la situació de conflicte i d'injustícies socials d'aquella zona no s'hauran solucionat, més aviat s'hauran agreujat. El panorama és llastimós i desolador.

Si passam a la realitat que ens envolta de més aprop, podríem comentar que hem tornat a tenir darrerament uns quants de morts en accident a les nostres carreteres; ja sabem que molts d'accidents de circulació són deguts a fallades humanes, a imprudències, a temeritats; però no podem oblidar que dins el nostre terme hi ha una sèrie de punts negres on sovintegen les topades, a vegades amb resultats fatals. Pensam en una sèrie de llocs de la carretera de Manacor, de la de Lluçmajor; podríem afegir-n'hi altres de les carreteres de Santa Eugènia, Pina, Sencelles, que tenen a favor seu una menor densitat de circulació. Pel que fa a aquests punts i cruïlles perilloses convendria que es demanàs la millora de tots els que admeten reformes i una major vigilància i control en els que no és possible eliminar.

També ens hem de referir al començament de les obres de la xarxa de clavegueram i hem de fer-ho amb satisfacció per l'inici d'una millora tan necessària i sobre la qual tant havíem insistit. El que interessa ara és que, tractant-se com es tracta d'una obra molesta i costosa, es faci a bon ritme, que no tenguim aturades que l'eternitzin i, sobretot, que sigui una obra ben feta. L'experiència ens diu que qualche poble ha estat anys amb els carrers aixecats, arreglant una vegada i una altra el que s'havia fet malament. Seria imperdonable que les nostres autoritats descuidassin el control i el seguiment de la feina i no exigissin el compliment exacte i puntual d'un projecte que suposam correcte.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear d'Algaïda.

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaïda.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador.

ES SAIG només es responsabilitza de l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografia: Mireia Mulet

Col.labore: Pere Mulet, Alexandre Pizà,

Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Sastre,

Guillem Andreu, Miquel Fiolet, Xesc

Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet,

Miquel Serra, Biel Bibiloni, Catalina

Martorell, Antònia Maria Mulet.

CALAIX DE SASTRE

Hi va haver una època en què les creences religioses, i sobretot les pràctiques, anaven a la baixa. Com a mínim entre determinats sectors, ep no fotem, que no em vull engrunar les idees, que totes les generalitzacions són perilloses i etcètera, etcètera. No fa gaire anys, quan entrevistaven un dels que després seria el club "Partido Español de los Obreros Mudados que No Trabacan" -definició d'un conegut meu, que trob genial, mirau si som betzol- quan entrevistaven un d'aquests deia: "Som agnòstic en matèria religiosa". I no hi havia baveralls per a tantes baves. Perquè qui deia semblant heretgia no era un qualsevol: un batle, un diputat o un altre exemplar de la mateixa espècie.

Vet aquí, però, que la Guerra del Golf -innocents! òi que vos pensàveu que no en parlaria?- ha servit per tornar les coses al seu ordre natural. Qualque avantatge havia de tenir pobreta, la Guerra. Ja sé que ho heu vist per televisió, però recordau que molt sovint aquèsta ens fa veure bellumes. Qui tira les bombes, els missils i tota la pesca -supòs que ja sou experts en temes d'armament i jo m'oferesc a fer-ne un curset a qui ho sol.liciti, tant en sé, de la qüestió- qui tira tot aquell embalum no són els homes, pobres mortals, sinó els déus. ¿Barça-Madrid? Téntol, aquesta és una guerra que ara no està de moda. Ara la que s'usa és Déu-Alà. O també Déu-Satan. O també Satan-Alà. O també Petroli-Alà. O també Diners-Alà. O també... Quin embull! Fins i tot no sabem quin és el nom dels dos equips que s'enfronten damunt el camp de futbol macabre de la Guerra.

Allò que ningú amb un mínim de coneixement ja no pot dubtar és que el nostre futur és en mans de la Religió. El Senyor Bush ho ha dit ben clarament: "Qui no tengui fe en Déu no pot esser president dels Estats Units d'Amèrica". I si tenim en compte quin és el mirall on es mira la majoria, no sap el disgust que m'ha donat aquest bon home, quan avui he llegit les seves declaracions al diari. Vet aquí, pobrissó de mi, que acab de descobrir que no puc arribar a ser president d'enlloc. Amb les ganes que en tenia! És clar que puc mirar de ficar-me a qualsevol consell ecumènic o cosa semblant. Diuen que així han començat les millors carreres.

Li faig un retret, al Senyor Bush. Però també he de fer-li un agraïment. Fins avui no he comprès per què a Palma havien suspès la Rua, i no les Festes de Sant Sebastià. Per la Religió. És clar que sí! Que ja sabem que durant el carnaval els dimonis van a lloure i es poden presentar disfressats d'allò que manco esperes. I si es disfressassin de Bush? O de Hussein? O de Felipe? "Oh, sielos, qué horror!" Alcem la Creu i que els dimonis se'n vagin allà on no hi plou. El Senyor Franco ja ho sabia tot això. Res de festes ni saraus. A pregar tothom el Bon Déu, a veure si els seus missils esclafen d'una vegada, i per solidaritat, els moros rebecs.

Que ja sabem que la Guerra començà dia dos d'agost. Que si celebràrem el Día Nacional d'Espanya -dotze d'octubre- i el Día de la Constitución -sis de desembre- va ser per a major glòria de Déu Nostre Senyor. Laus Deo!

M'HAN DIT QUE DIUEN

Ara ja ha passat tant de temps que no mos ne recordam, però el vespre de Cap d'Any tornà a esser ferest amb això de vidres romputs per davant l'església i per Plaça. I això que, segons hem sentit, hi havia un parell d'autoritats que, amb la seva presència, intentaren mantenir el civisme, però ni així. Ja ho hem dit altres vegades: no és qüestió de "repressió", sinó d'"educació", i això s'aprèn a s'escola i dins sa família, quan són petits; ara ja no crec que tinguin remei, els quatre rucs que ho desbaraten tot. I l'endemà o l'endemà passat aparegueren romputs tots els miralls de circulació del poble; una altra mostra de les "gràcies" que aquests joves saben fer.

Això sí, quan l'Ajuntament s'ho mereix, li hem de donar una ditada de mel: en els dos casos, la reacció fou ràpida; els vidres desaparegueren a les poques hores, i els miralls tornaren al seu lloc en qüestió de dies.

Els de l'Obra Cultural estan com al.lots amb sabates noves, amb el seu local. Tant la presentació del llibre d'en Biel Janer com la celebració dels 10 anys d'ES SAIG foren un èxit, tant pels actes en si com per la gent que hi assistí, que cada vegada omplí el local.

I ara que hem parlat de la festa dels 10 anys d'ES SAIG, hem de dir que és una fita històrica dins la vida de les publicacions a Algaida, com va demostrar en Pere Mulet a la seva exposició. És una llàstima sentir darrerament qualque col.laborador que diu que comença a estar cansat. No és estrany, però és d'esperar que continuï endavant, ja que ara la gent espera la seva aparició cada principi de mes, i quan es retarda un poc ja demanen si hi ha hagut res de nou.

Els protagonistes de les Festes de Sant Honorat -no hi ha dubte maldament a qualcú li sàpiga greu- són els cossiers. És un dia que no és festa més que a Algaida, però és com si ningú fes feina, està ple de gent a la missa i a la placeta de l'església. Enguany sentírem gent que es queixava dels al.lots que no deixaven ballar casi, de tant d'encalçar el dimoni. Fins i tot els cossiers sentírem que es queixaven de no sentir el fobiol, i això que eren dos els qui tocaven.

Ens han arribat notícies de que a Pina hi ha gent que fan excursions, i n'estan molt satisfets, amb motiu, ja que és una afició extraordinària. Un que sol anar a les que organitza a Algaida l'Obra Cultural, des de fa vint anys, es va estranyar que no s'haguessin apuntat mai a les d'Algaida, segurament perquè no ho saben (no deuen llegir ES SAIG ja que s'anuncien aquí), perquè està clar que són obertes a tothom i a altres pobles, com és Porreres, d'on en ve un grup bastant nombrós.

Encara que és possible que qualcú pensi que aquests de l'Obra són un poc "raros", ja que hi ha grups d'Algaida que n'organitzen i que no hi han anat mai. Convé aclarir que a l'Obra fan excursions llargues, però també en fan a l'abast de tothom.

Bé, vollem parlar un poc dels caçadors, que a principis de febrer celebraren el seu sopar de germanor, però hem de dir que els comentaris que hem sentit han estat molt pocs, degut a que els darrers dies de gener han estat ocupats pels comentaris de les obres de les aigües brutes i netes. N'hem sentides de tot color, la majoria favorables, però també contràries. Això sí, la gent del carrer des Sol ja té per xerrar tota sola, ja que el primer dia obriren un tros

de s'iquia i al tercer dia la tornaren a tapar, perquè sobrava terra, digueren. Ja hem dit que n'hi ha de tot color, de comentaris, però per molts aquests fet de tornar a tapar les s'iquies sense posar-hi cap tuberia, no és gens favorable.

És un tema, el de la conducció d'aigües, que ocuparà moltes planes d'aquesta revista, segurament, ja que no hi ha dubte que serà llarg. El que, per sort, queda clar és la seva necessitat i urgència. Això, és a dir, que la gent estigui conscienciada de la seva necessitat, facilitarà molt les coses als nostres governants. Ara qualcú ha dit que és una maniobra electoralista, el fet de començar en aquests moments; però pensau que fa uns anys hauria llevat molts de vots als promotors.

I no podem acabar sense parlar de les altres aigües, les del cel. Enguany, volem dir l'any agrícola que comença pel setembre, du camí de passar a la història com un dels més plovers. A més de l'aigua caiguda els mesos d'octubre i novembre, aquest mes de gener, amb 200 litres, ha fet llarg. L'endemà d'haver-hi la ploguda forta, només veien gent que feia voltes per foravila per veure finques embassades i torrents plens d'aigua.

Sabem que hi ha "moguda" política, a Algaida, però tots els qui hi estan ficats van d'amagat, no en parlen més que en cercles molt tancats. Diuen que ja hi ha llistes fetes, a mig fer, i qualçuna sense candidats, o sigui que hi ha de tot. Un comentava que van tant d'amagat per por que els altres no els prenguin gent de la seva llista... Sembla que és un comentari sense fonament, ja que amb tants d'anys de democràcia les postures toquen estar ja ben marcades. O és vera que encara no hi estan?

UN SORD

FRAGMENTS D'EN RAFEL OLIVER
(CAPELLA MAQUINA)

Som injusts i émbustersos tant si deim que hem caiguts com si deim que mos han fet caure, i ses dones paguen el pato per tontes... que han aguantat a un cap.

No crec que hi hagués tants de capellans que es casassen com casats que es farien capellans si poguessin els homos tornar arrera en haver tastades aquestes margalides.

Per sa major força, o per sa més astúcia, o sia per llei natural establida per Déu, lo cert és que els galls encalcen ses gallines, i les pobres, de grat o per força, assotgen... Per cada vegada que veureu ses gallines encalçar els galls, veureu cent vegades que els galls encalcen ses gallines. Ergo pariter!

Sa dona qui vol haver un homo petit s'alegra... per s'activitat falaguera que solen tenir aquests bufonets titeretes que no arriben a mida. Sa qui topa amb sa gran barba, o amb so gran bulto, encara que ella conega que aquests tan afavorits solen esser grans iglésies pocs perdons... blans com una figa flor que ja li passa de madura, bons homos, homos de bon gust, tardes de moviment i pesats d'acció.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

Abans de res voldríem fer una breu ressenya dels actes programats el mes passat: tant la presentació del llibre "Satan estima Berlín" del nostre paísà Biel Janer Manila, com la celebració dels "Deu anys d'ES SAIG" quedaren inclosos dins la programació "oficial" de les Festes de Sant Honorat i tengueren una molt bona assistència de públic; malgrat que al segon dels actes hi hagué un cert retard en l'actuació del grup d'en Biel Majoral; més que justificada, per altra banda, perquè venien d'actuar a la festa reivindicativa en pro de Macià Manera. Abans d'això hi havia hagut una xerrada-col.loqui a càrrec de Pere Mulet damunt la premsa local d'ahir i avui, que resultà prou entretenguda.

L'excursió programada al Puig de Ses Vinyes la vàrem haver de suspendre a darrera hora "oficialment" per causa del mal temps que es preveia per aquell diumenge. I deim "oficialment" perquè un grupet de vint-i-dos agosarats excursionistes encara partiren cap allà en cotxes particulars. El fets demostraren que fou una insensatesa perquè la pluja i la boira impediren que poguessin passar de les immediacions de la Font de S'Escudella, vora el coll que separa el Puig Major del de Ses Vinyes. Esperem que aquest mes el bon temps acompanyi els expedicionaris.

Activitats del mes de febrer:

-Divendres dia 15: projecció de diapositives del Massís del Montblanc, de la cordillera dels Alps, a càrrec de Xavier Socies, de la Secció de Muntanya del Club Pollença. L'acte es farà al local social del carrer del Bisbe a les 9 del vespre.

Grup d'excursionistes, ben humits, davant el Puig de Ses Vinyes.

-Diumenge dia 24: excursió al puig de Massanella. Sortida a les 8'45 de Plaça. Apunteu-vos a Catalina Martorell (66.52.61) o Jerònia Cañellas (66.52.49) abans de dia 22.

-Divendres dia 1 de març: presentació del llibre de Pere Fullana Puigserver El catolicisme social a Mallorca (1877-1902) a càrrec del P. Josep Amengual, Prior del Monastir de Lluc. L'acte se celebrarà també al local social a les 21 hores.

El mes passat ens va passar per alt comunicar-vos l'actualització dels preus dels carnets de socis de l'Obra Cultural, que queden així:

normals:	2.500 Pts (amb SAIG)
estudiants:	2.000 Pts (amb SAIG)
infantils:	500 Pts (sense SAIG)

MOLÍ D'EN XINA

TALLER "PINTAR UN PLAT"

El Molí d'En Xina ofereix a tots els socis de l'Obra Cultural interessats en conèixer tècniques ceràmiques el TALLER:

"PINTAR UN PLAT"

ES la possibilitat d'accedir a la decoració d'un plat de ceràmica mitjançant les tècniques:

- sobre coberta
- baixa coberta
- corda seca,

realitzat amb esmalts i vidriats ceràmics, seguint les tècniques populars i tradicionals.

DIES: 2 de març (Taller obert de 10 a 13 h. i de 17 a 20 h.)

9 de març (mateix horari)

16 de març (mateix horari)

PREU: 5.000 Pts, inclosos tots els materials i les cuites.

INSCRIPCIÓ: Molí d'En Xina. Ribera, 33. T. 12.50.49.

 NOTES D'ART

JOAN CAPELLÀ, de Randa.

Ha aconseguit el premi Ciutat de Palma de fotografia en color. Joan uneix als seus coneixements de tipus tècnic una capacitat artística que junt amb una forta dosi de curiositat fan d'ell un fotògraf especial. Enhorabona.

ALCEU RIBEIRO, Centre Cultural La Misericòrdia, Ciutat.

Ara comencen a valorar, fins i tot les institucions públiques, aquest home i la seva obra. Ens alegra veure aquest reconeixement que, malgrat tardà, és just i necessari.

ERNEST ALTES, Altair, Ciutat.

Escultures. Sèrie d'obres molt cuidades. No acabam d'entrar en aquest tipus d'obra així com se'ns presenta. Creim veure un desajust entre la intenció i la seva realització.

JAUME FALCONER, Molí d'En Xina, Algaida.

Collatges. La lectura des de l'estètica resulta massa plana, s'ha d'entrar a l'obra i al marge de les consideracions de tipus convencional hi ha una exigència de conèixer les claus que donen sentit a cada obra i a tot el conjunt.

COL.LECTIVA "NUUS", Torre de Ses Puntes, Manacor.

Per celebrar els cinc primers anys de vida, com a centre cultural, de la Torre de Ses Puntes, s'organitzen diferents actes, entre ells una exposició. Com a tal, la mostra és diversa. Ens agradaria haver pogut veure l'espe-

cial visió de cada artista en un altre tema no tan utilitzat i, en la mesura del possible, situat a l'àmbit interior.

ALTRA VEGADA HI HA PROBLEMES AMB LES FALSIFICACIONS.

Tal vegada sigui l'ansia de presentar col·leccions molt importants, a preu de "saldo" (malgrat tot), tal volta sigui per aquesta altra ansia de voler penjar-se la medalla, per ventura sigui una actitud massa naïf. Masses "tal vegada". Gestionar un espai públic, però polític abans de res, utilitzant, deim EMPRANT, l'art o la cultura, és com si les galeries o espais similars es dedicassin a mitins polítics. Tot aquest punt de vista conceptual acaba com acaba, malament.

VATSARI

NOTICIARI

FESTES DE SANT HONORAT

El diumenge dia 13 tengué lloc el Pregó de Festes a càrrec de Llorenç Antich Trobat, en Llorenç "Mora". Abans, però, hi havia hagut ja una sèrie d'actes dins d'aquestes festes, com és la XI Fumada Lenta en Pipa, la presentació del llibre de Gabriel Janer Manila "Satan estima Berlín" (en trobareu més informació a la plana de l'Obra), i el concert de l'Orfeó Castelltix a l'església.

El pregó, que va atreure molta gent i omplí el Saló de Sessions de l'Ajuntament, fou un parlament molt "sentit" d'una persona que per motius de feina ha viscut sempre allunyada d'Algaida, però que sempre ha acudit per les festes més assenyalades, com va exposar ell mateix. Fou una manifestació d'algaidinitat fins a les arrels més profundes, amb unes pinzellades del seu tan característic art de glosar. Després, com ja és habitual, hi hagué un petit refresc pels assistents.

El dimarts dia 15, havent acabat el passacarrers de la Banda de Música, hi hagué una petita sorpresa per a la majoria d'algaidins, que fou la il·luminació del campanar. Pel que sembla, el projecte ve d'enrera, d'anys enrera, però es va fer un poc a l'atropellada un parell de dies abans. El fogueró es va encendre, com cada any, un poc massa tard, ja que la gent que vol torrar no s'hi pot acostar fins tard, o ha d'anar alerta a cremar-se les celles. Hi hagué un bon ambient, i va acabar amb una bona ximbombada en la que el protagonista inicial, i final, enguany fou en Guiem "Mindona", que estava inspirat. Al final eren molts els qui cantaven, però ja hi havia hagut més de dues o tres tímboles d'aigordent pels ximbombistes.

El dimecres, dia de Sant Honorat, els cossiers foren, com sempre, els protagonistes amb els seus balls. Pre-

dicà l'ofici n'Antoni Mulet. Enguany els cossiers es queixaren que els al.lots, encalçant el dimoni, no els deixaven sentir el fobiol, i això que n'hi havia dos que tocaven. Després, a Sa Plaça, el refresc per a tot el poble tengué la novetat d'un homenatge als vells de més de 80 anys; n'hi acudiren casi un centenar, però, segons ens informaren, a Algaida, Pina i Randa hí ha 201 persones de més de 80 anys, o sigui que som un poble ben vell.

ENQUADERNACIÓ D'ES SAIG

Vos recordam que ja es pot enquadrar el cinquè tom d'ES SAIG, que comprèn els anys 89-90, a més de l'índex dels deu anys que haureu rebut juntament amb el número de febrer. Podeu fer arribar les col.leccions que hagueu de relligar a qualsevol dels nostres col.laboradors. És molt convenient enquadrar la revista ja que és la manera que no es perdin números ni es facin malbé i, a més, facilita enormement la consulta. El preu de l'enquadrernació és de 1000 Pts.

PARRÒQUIA DE SANT PERE I SANT PAU

Dia 11 de febrer, Montuïri. Formació pels Consells Parroquials: "Com ens parla Jesús dels allunyats? Com actua amb ells?"

Conferenciant: Mn. Teodor Suau.

Dia 18 de febrer: catequesi per a adults.

Lloc: Rectoria.

Hora: 21.

Tema: "Causes que portaren Jesús cap a la creu".

Conferenciant: Mn. Francesc Ramis Darder.

Dia 25 de febrer: catequesi per a adults.

Lloc: Rectoria.

Hora: 21.

Tema: "Significat de la mort de Jesús. El Déu crucificat".

Conferenciant: Mn. Francesc Ramis Darder.

(Fotos cedides per Jaume Balaguer)

2ª RUA D'ALGAIDA

El dissabte dia 9 se celebrarà la 2ª gran Rua "Villa d'Algaida". A les cinc de l'horabaixa es farà la concentració a Sa Plaça amb importants premis per a carrosses i comparses que seguiran un itinerari que comprèn una part del poble.

A les 9'30 hi haurà sopar i ball de disfresses a un restaurant d'Algaida amenitzat per un grup musical amb la col.laboració d'en Nofre de Can Just. Per assistir-hi serà obligatori anar disfressats.

JOAN CAPELLA.

PREMI CIUTAT DE PALMA

El nostre bon amic i col.laborador Joan Capellà, ben conegut dels nostres lectors per les fotografies que ens ha cedit per publicar-les a les nostres pàgines, ha guanyat el premi Ciutat de Palma de fotografia en color. No cal dir com ens alegrem d'aquest èxit i li donam la nostra més coral enhorabona.

SERVEI (?) DE TELEFÒNICA

Recordar que la Telefònica ofereix un servei dolent als algaidins no és notícia. Però hi ha temporades en què el servei passa de dolent a infame. Això és el que ha passat aquestes darres setmanes; suposam que les condicions climatològiques hi han contribuït, però no és admissible que tan fàcilment ens quedem aïllats sense possibilitat de comunicar-nos amb l'exterior.

Podríem parlar també dels serveis de GESA, però més val deixar-ho per una altra ocasió.

DIA DE LA NO VIOLÈNCIA I LA PAU

El passat dia 30, dimecres, els nins i nines dels cicles mitjà i superior de Ses Escoles celebraren el "Dia de la No Violència i la Pau". A Sa Plaça llegiren un manifest i cantaren unes cançons que havien preparat, adequades a l'acte.

Sempre és encomiable que els joves es conscienciïn dels béns de la pau, però més ho és en aquests moments en què la guerra senyoreja i rebem diàriament notícies i imatges de les besties que s'hi cometen.

"MÚSICA EN FAMÍLIA" A CURA

Segueixen a Cura, els diumenges a les 12'45, els concerts de joves intèrprets que s'iniciaren l'octubre passat. Hem rebut el programa de concerts corresponents a gener-juny del 91. Vos recordam quins són els pròxims:

10 de febrer: Coral infantil de Joventuts Musicals, que interpretaran cànons i cançons populars, dirigits per Margalida Furió i Joan Carles Falcón.

24 de febrer: Trio de guitarres integrat per Maria de Lluç Colí, Francisca Ollers i Joan Pau Aguiló, que interpretaran obres de Sor, García Abril i Cal.

10 de març: Biel Oliver amb el clarinet i Francesca Suau al piano interpretaran obres de Weber, Ravel, Milhaud, Joplin i Debussy.

PUBLICACIONS REBUDES

De les publicacions rebudes, volem destacar el número 35 de la revista Estudis Baleàrics dedicada al poeta Guillem Colom en el centenari del seu naixement. Comprèn una sèrie d'articles, de valor desigual, però que en conjunt són una vàlida aproximació a l'obra i la persona d'aquest poeta.

També hauríem de referir-nos a un voluminós lot de llibres amb què ens obsequià el Consell Insular. En farem referència més extensa en propers números i segurament comentarem qualcun d'aquests llibres.

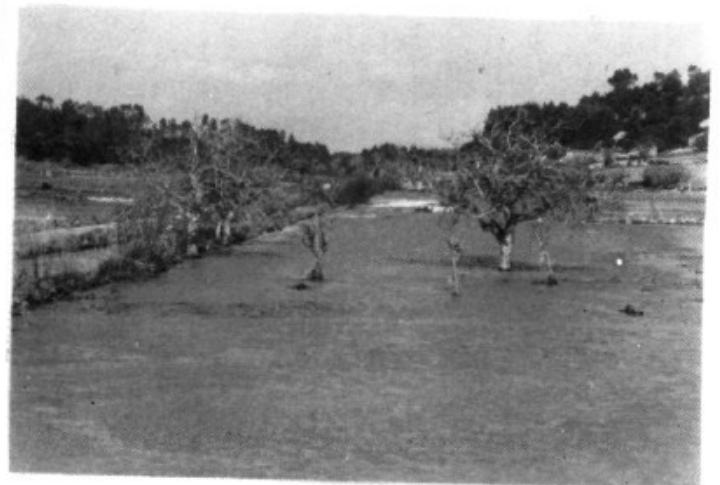
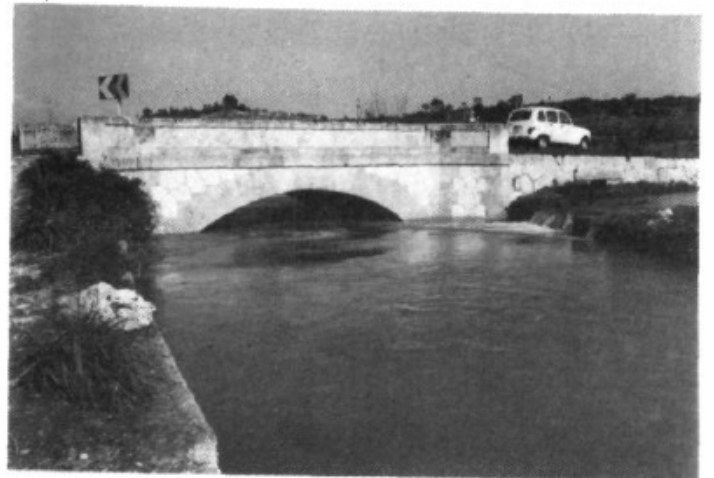
PLUVIOMETRE

Enguany l'aigua és notícia per la seva abundància, quan en aquestes planes ha estat sempre més normal queixarnos de la seva escassetesa i manifestar la nostra preocupació pel problema que representa. Ara ja comença a fer llarg i plou sobre banyat.

Fa uns mesos comentàvem que no era freqüent donar un número de tres xifres per indicar l'aigua caiguda durant un mes; des que feim la revista, ho hem pogut fer molt pocs mesos i creim recordar que és la primera vegada que d'aquestes tres xifres la primera és un dos. Idò això és el que ha passat aquest mes de gener en què, segons ens informa l'apotecari Gabriel Martorell, han plogut 201'2 litres. Realment és molta d'aigua.

Les fotografies que vos oferim són una bona mostra de l'abundor del líquid: els torrents passen plens i desbordats, moltes finques estan inundades i, sobretot a la part de Pina, sembla que els mals són considerables. Tant, que l'Ajuntament ha obert una relació on s'han d'inscriure els damnificats. L'Ajuntament va acordar sol·licitar la declaració de zona catastròfica.

I el mes de febrer, en el moment en què escrivim aquesta nota, segueix plovent. Esperem que no duri molt més, perquè ja està fent llarg.

EL JESÚS D'ORTEGA Y GASSET

INTRODUCCIÓ

Durant un cert temps pens presentar la visió orteguiana de Jesús de Natza-ret. Avui em limitaré a una senzilla introducció.

El Meditador de "El Escorial" va escriure poc sobre Jesús. No trobam a la seva obra cap desenvolupament teòric sobre la persona de Jesús. Per altra part, si espigolam la seva obra, extensa i polifacètica, podem trobar bastantes referències al Mestre de Natza-ret. Cal pensar que Ortega sabia més de Jesús del que va dir. No oblidem que el pensador espanyol era un gran lector, amb una extraordinària capacitat d'assimilació. D'altra banda, Ortega mostra al llarg de la seva obra una gran cultura històrica i una notable cultura religiosa. Això em fa pensar que Ortega sabia sobre Jesús bastant més del que va escriure.

Ortega no era cristià ni es considerava membre de cap religió, si bé sobre aquest punt s'han dit molts de desbarats. Ortega contemplava Jesús des del seu angle de meditador. No considerava Jesús com a Fill de Déu fet home sinó com una de les més grans figures, per ventura la més gran, de la història de la Humanitat. Ens trobam davant d'una interpretació laica de la persona de Jesús. Cal destacar també l'entusiasme d'Ortega per la persona de Jesús. És molt significatiu que el filòsof espanyol doni a Jesús un tractament únic, totalment excepcional. Ortega manifesta la seva opinió sobre moltíssimes persones; respecte de moltes mostra la seva reserva crítica, també moltes altres són alabades amb entusiasme, però davant Jesús mostra un respecte i una admiració que no té paral·lelismes a la seva obra.

Ara vos deix amb dos textos que mostren l'admiració del mestre per Jesús:

"Una dulce figura esbelta y pálida, medio desnuda, manando fervor religioso, temblando y ardiendo interiormente

de caridad". ('Personas, obras, cosas', -I, 509-).

"Siempre que estéis juntos me tendréis entre vosotros" -dijo Jesús-. No creo que haya apotegma más suave, más rico en promesas, más significativo de la divina misión del Hijo, que formule mejor lo que hay de más hondo en el oficio de un Cristo; Dios es el cemento último entre los hombres, el aunador, el socializador: es el fondo armonioso del cuadro humano sobre el cual se dibujan las siluetas individuales, ásperas, nerviosas i enemigas: homines ex natura hostes -solia repetir Spinoza". ('Personas, obras, cosas', -I, 520-).

TONI RIUTORT

Soluciones als mots encruats: Ho-
rizontals: 1. Son Verdera. 2. idea.
aeris. 3. signe. cada. 4. tariter. IV.
5. eret. cerc. 6. M. sàsop. un. 7. aR.
7i. illa. 8. tap. vatues. 9. II. sir-
uas. 10. C. lanidrac.

Verticals: 1. sistemàtic. 2. odiar.
rai. 3. negres. P. L. 4. vanitat. sa.
5. E. et. sivin. 6. Ra. eco. ari. 7.
decrepitud. 8. era. R. lüaR. 9. ridi-
culesa. 10. asav. nas. C.

JAUME FALCONER, exposa al MOLI D'EN XINA la seva mostra *REQUIEM, papers enganxats i construccions —amb epitafis.*

L'espectador observa i pensa en veu alta:

(diàleg interior) El sobre, el segell..., el matasegell. Cal morir per arribar-hi! Entendre? en un primer grau de comprensió la pròpia natura et respon. Sí, és clar, però hi ha diferències! És la raó que s'interposa —en el cicle inevitable de la vida irracional— la que delimita, ordena, nivella i trasllada els esdeveniments a un plànol espiritual: es trenca el cicle de la lògica plana, directa. Simplement es mor; millor dit: el mata! La raó assassina la inèrcia de la vida per la vida. El joc és a mort i hom ha de matar per arribar-hi.

Vols comprendre? Quina és la clau? Serà un parany?... un subtil parany..., el dubte sempre roman. Queda. Ens inciten agressivament a viure; vida en acció, mescla d'excessos que saturen l'existència: mort - vida per voracitat. Mort - vida: binomi inseparable. Insuperable? és l'absurd goig de l'obvietat, ja ho sabem però cal repetir-ho un cop i un altre: mort - vida, ambdues dimensions es viuen, és una situació unitària. Ja descansam, però mai no ho fem en pau.

El «QUÈ» i el «COM»

Jaume Falconer s'explica, a les seves obres, tot afinant al màxim aquestes dues forces que, tot i ser en essència oposades, sintonitzen.

La connexió es du a terme mitjançant l'ús d'elements considerats necessaris i que contribueixen a assolir un fi; no són un fi per ells mateixos.

Un desplaçament iconogràfic ample i variat. Quantitat d'objectes en joc, es tracta de donar cos (vida) visual a la idea motriu (mort), és la unió, circumstancial si voleu, però necessària, entre el QUÈ i el COM. Acceptar aquesta situació pot ser la clau per accedir al coneixement no ja de la sensibilitat sinó de la intel·ligència que fa aflorar una realitat interior. És la tècnica de la transcripció suggerida, en escala superior.

En un pla tècnic de composició i tractament de l'espai, se'ns presenten configuracions amb estructures que recorden les renaixentistes: eixos horitzontals i verticals, fixació de secció àuria, perspectiva per plànols sustentats per un punt de fuga. No podem parlar de barroc, no hi ha eixos en diagonal ni atributs emotius / religiosos com a subjectes, ni tenim la immediatesa de la identificació de la visió amb el sentit final de l'obra / es.

Definitivament, aquest treball és més toscà que romà.

Finalment, el QUÈ i el COM s'uneixen i se separen tot deixant quelcom rotund, concret, inquietant i dens. Naturalment, en separar-se, el QUÈ torna al món misteriós i inexplicable i el COM al taller.

Víctor Andreu,

Algaida, gener de 1991

UNA XERRADETA AMB...

PERE MULET

Presentar als lectors d'ES SAIG el protagonista de la xerradeta d'aquest mes és un acte francament innecessari. Podríem dir que en Pere Mulet, la revista i els lectors són íntims amics per allò de la freqüència amb què mantenen relacions. Ara bé: a la conferència sobre premsa local algaidina que en Pere va fer al local de l'Obra Cultural per celebrar el desè aniversari d'ES SAIG, els assistents hi escoltàrem idees i fets ben interessants, i només érem una quarantena. Vet aquí el motiu de l'entrevista. Vet aquí les preguntes i només un resum de les respostes -l'espai, el condicionant de sempre.

-Podem dir que Algaida té una gran tradició de premsa local?

-Jo diria que no si els elements de comparança són pobles com Sóller o Felanitx, on ja fa més de cent anys que aparegué la primera revista. Al nostre poble hem d'esperar fins al maig de 1931 per veure la publicació de "La Razón"; ell mateix es presenta en públic com un setmanari independent; i és ver que va seguir una línia bastant imparcial, intencionadament moderada. Ara diríem que la seva ideologia era de centre. Tenia el local social al carrer de la Unió nº 8, ca mestre Llorenç Batle, autor de la major part de les gloses que publicava la revista; una cosa s'ha de destacar: algunes de les gloses eren publicitàries, propaganda de diversos establiments comercials del poble.

-Per què neix "La Razón"?

-Per l'eufòria provocada pel canvi polític que es produeix amb la instauració de la República. La màxima preocupació de la revista és el foment de la cultura -crec que el seu nom és ben significatiu- i la lluita contra

el fanatisme i el caciquisme. Els seus autors volen sobretot informar el poble; per això fan un setmanari, per donar les notícies ben fresques; de fet cada número inclou informació de les reunions que hi ha hagut a l'Ajuntament, que aleshores eren com a mínim setmanals. Però mantenir un setmanari a un poble com Algaida és tasca molt difícil. La revista desapareix quan alguns dels seus col.laboradors se'n van d'Algaida per motius

professionals. No sembla que la publicació tengués problemes econòmics; pensen tornar-la a publicar i al darrer número es despedeixen amb un prometedors "Hasta luego". En sortiren un total de vuit números; el darrer es publicà dia 28 de juny de 1931. Era una revista molt planificada; tots els números són de quatre pàgines i d'estructura

molt semblant. Quant a la llengua emprada per "La Razón" predomina el castellà; el mallorquí es reserva per a les gloses i els passatemp, en definitiva per a les seccions més lleugeres de contingut.

-Ja desaparegut "La Razón", un any més tard, el 1932, surt "Esquitxos". Com expliques l'aparició d'una revista com aquesta al nostre poble?

-Històricament no hi ha uns motius molt clars que justifiquin la sortida d'"Esquitxos"; en aquells moments, a Algaida governaven les esquerres, això sí, amb una forta oposició per part de les dretes. La revista venia disposada a donar molta branca a tot aquell que se la meresqués, com ells mateixos diuen a la presentació. Però en donaren molt poca, perquè només en sortí un sol número. El subtítol de la revista era el de "Setmanari desvergonyat" i tenia el local social al número 2 del carrer del Bisbe. De l'únic número publicat, es dedueix que la branca la volien etzibar als cacics i sobretot a les beates; hi ha tot un glosat dedicat a la beatura.

-En aquesta ràpida repassada que pegam a les revistes algaidines, quin bot hem de pegar per trobar-ne una altra, de revista?

-Fins a l'any 1958, en què surt el primer número de "Castellitx". Aquesta és una publicació de periodicitat molt irregular: tengué nou anys de vida i en sortiren nou números, el darrer el juny de 1967, però molt desigualment repartits. Cada número consta de vuit pàgines mida quartilla; el número quatre és fet amb multycopista, cosa que prova que la publicació tenia dificultats econòmiques. I sobretot dificultats de censura; aleshores totes les publicacions havien de passar la censura prèvia. El subtítol de la revista era "Fuies folklòriques d'Algaida i la seva contradada", i de fet aquest era el seu contingut bàsic: història local, tradicions i llegendes, romanços... però sempre escrit en català, en uns moments en què no era freqüent ni fàcil fer-ho; llavors en català no es podia fer res més que folklore.

-Quins foren els promotors de la revista "Castellitx"?

-Un grup de mestres joves preocupats per aquests temes. Un d'ells era en Llorenç Vidal, actualment inspector d'Educació, que aleshores feia de mestre a Algaida; ell és qui fa la presentació de la revista al nº 1. Altres col.laboradors són en Gabriel Janer Manila, en Joan Martorell, el vicari Baltasar Morey, el meu germà Joan; jo vaig col.laborar al darrer número. Abans he dit que la revista tengué dificultats econòmiques; prova d'això és que en els darrers números fan uns subscriptors d'honor per tal de sobreviure. Confien poder fer-ho, ja que no es despedeixen i al darrer número anuncien la propera publicació d'un "Castellitx" monogràfic dedicat a la Mare de Déu de Cura, que no arribà a publicar-se mai. Com ja he esmentat, els entrebancs de censura també eren molt grans, sobretot a partir de la promulgació de la Llei de Premsa del Sr. Fraga, que obligava les publicacions periòdiques a tenir un periodista titulat com a responsable de la publicació. Aquesta és l'explicació que els darrers números de "Castellitx", a partir dels 6, surtin sense numerar, en un intent de poder sortir com a publicació no periòdica.

-Abans de parlar de l'actualitat, per completar l'anàlisi històrica, convé informar un poc sobre el "Kalendari Algaidí". Què és i com neix aquest singular recull?

-A la tertúlia que feien a "La Casa del Libro" de Palma, els escriptors Xim Verdaguer i Miquel Villalonga i l'arabista Jaume Busquets es queixaren que durant la guerra civil ja no es publicaven calendaris com els d'abans, que ells trobaven molt interessants i necessaris. El meu pare, Salvador Mulet, que també participava de la tertúlia i en certa manera l'aglutinava, els digué que els en faria un; així va néixer el "Kalendari Algaidí", començat el 1938 i fer dia a dia fins al 1960. El mecanografiava i, amb paper carbó, en feia quatre còpies: una per a ell; regalava les altres als seus tres amics. Els darrers anys, morts els altres dos contertulians, ja només en feia dues, per a ell i per a Xim Verdaguer.

El "Kalendari" recull, per a cada dia de l'any, el santoral, consells per als pagesos, adagis, la previsió del temps, l'horòscop dels nascuts aquell dia... i sobretot, que és per a mi la cosa més valuosa, recull la transcripció de moltíssims documents de l'Arxiu Municipal, de l'Arxiu Parroquial i de l'Arxiu de Can Mulet. Són còpies simplement, sense cap mena d'estudi, però el seu valor documental és molt important. Al "Kalendari" també hi ha notícies curioses agafades d'altres revistes i traduccions i col.laboracions de Miquel Villalonga i Xim Verdaguer entre d'altres autors fetes expressament per al nostre "Kalendari". A més, aquest cada any inclou un suplement monogràfic de tema molt divers: històric, folklòric, escatològic... En definitiva, el "Kalendari" constitueix una font informativa de gran valor; jo l'aprofit moltes vegades per a ES SAIG.

-Les teves darreres paraules van bé per lligar el petit estudi de premsa local algaidina que feim. Per què neix ES SAIG?

-L'Obra Cultural cada mes repartia als seus socis una circular informativa ciclostilada que solia anar acompanyada d'un suplement monogràfic, generalment de tema històric. D'altra banda, la parròquia, des de l'arribada d'en Miquel Mulet, volia fer una revista parroquial. Ambdós grups ens posàrem d'acord i així va néixer aquesta revista, que en principi havíem decidit que es digués "Es Correu d'Algaida", però a darrera hora el canviàrem pel definitiu d'"ES SAIG" perquè era el que més agradava als joves que havien de col.laborar-hi. Va néixer dins un escepticisme bastant generalitzat, fins i tot entre nosaltres mateixos; algun befós va pronosticar que només en sortirien dos números, i ja ho veis...

-Però la revista no ha tengut sempre la mateixa paginació.

-Vàrem planificar fer una revisteta de 12 planes, com a molt de 16. Ben aviat passàrem a les 20 i actualment oscil.lam entre les 28 i les 32. Ara la tirada és de 640 exemplars per número; si relacionam aquesta quanti-

tat amb la població d'Algaida, Pina i Randa, podem considerar que l'acceptació de la revista no pot esser millor. Jo crec que amb la tirada actual hem tocat sostre. Com a revista local que som, tenim un públic potencial que ja no dona per més.

-Molta gent es demana per què ES SAIG no du publicitat.

-Pens que haver aguantat 10 anys sense necessitat de recórrer a la publicitat té molt de mèrit. D'altres revistes semblants a la nostra no han pogut fer-ho. Això és possible, en el nostre cas, per tres factors: perquè tenim molts de subscriptors, perquè tots els qui feim la revista hi posam la feina i altres herbes de franc, i per les ajudes del Consell i del Govern Balear, que ens concedeixen uns doblers a canvi de publicitat institucional. D'aquesta manera, i fent tentines, equilibram el pressupost.

-Quins plantejaments té ES SAIG com a revista?

-Dos de molts clars. Quant a la llengua, tal com diguérem a l'editorial del mes passat, tenim clar que ES SAIG serà en català o no serà. D'altra banda, volem fer, i de fet feim, una revista oberta a tothom. Tothom que ha volgut publicar un escrit, una carta o una secció, ho ha pogut fer. Si l'autor o autora vol que se li respecti l'anonimat li publicam amb pseudònim; l'única condició és que s'ha d'identificar davant el director de la revista. Allò que no podem fer és publicar anònims per raons òbvies.

-ES SAIG pertany a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca. Què és i què pretén aquesta Associació?

-És una Associació que agrupa totes les revistes d'informació que es publiquen als diversos pobles de Mallorca i que en volen formar part; les de Ciutat en queden excloses. Nosaltres en formam part pràcticament des del principi, i val a dir que moltes vegades n'hem tengut un representant dins la Junta Directiva. L'Associació darre-

UNIDAD DE DEPÓSITO LEGAL

Visto lo solicitado por D. *Pedro Puiguet Cordà*
 en su instancia fecha *27* de *Noviembre* de 197*0* se asigna el número de Depósito
 Legal *P.M. 495180* a la obra siguiente:
 Título: *Conen d'alçada*
 Autor: *Janus*
 Editor: *Selección de Obra Cultural de Bar (alçada)*
 I. S. B. N.:

Deberá constituir el depósito definitivo inmediatamente después de la terminación de la obra, antes de su distribución y venta, siendo la fecha de *enero* de 197*1* el plazo máximo concedido para su entrega, debiéndose solicitar la prórroga correspondiente, si la obra no se hubiese terminado dicho día.

Janus, a *27* de *Noviembre* de 197*0*

rament ha pres molta força; de la quinzena de revistes inicials hem passat a la cinquantena d'ara; molts de pobles ja tenen la seva revista i n'hi ha que en tenen dues. Jo crec que aquí també ja hem tocat sostre; la premsa forana ja no pot créixer gaire més. Aquest és un fenomen típic de Mallorca i de Catalunya (allà en diuen Premsa Comarcal); a cap altra banda de l'Estat espanyol les revistes com la nostra no tenen la força d'aquests dos llocs. Els objectius de l'Associació són dos: gestionar les ajudes que es puguin aconseguir i fer possible l'intercanvi de revistes i escrits.

-Ja per acabar, Pere. Com veus el futur d'ES SAIG?

-Pens que hem de continuar com fins ara. Què o qui ens ha d'aturar? Qüestions polítiques? En la situació actual és impossible posar entrebancs insuperables a les revistes com la nostra. L'economia ja hem dit que pot anar tirant. Raons humanes? Bé, podria passar que nosaltres o el públic ens cansàssim, però jo crec que cap de les dues coses no succeirà per ara. Serem una revista sense gaires pretensions, de presentació modesta, que pot millorar el contingut. Val més que ES SAIG surti com surt i duri, i no que surti molt guapa però duri poc.

MIQUEL SERRA

Miquel Serra

ALGUNES CURIOSITATS QUE FRANCESC MULET, LLICENCIAT
DE MEDICINA, VAIG COMENÇAR A ANOTAR DIA 1 DE MARÇ
DE L'ANY 1788. (II)

PLANTERS DE GARROVERS

Si voleu fer planter de garrovers assoleiaran garroves i triaran es garrovins més grossos i també serà millor sempre que sien de bona casta, i que no los tenguin molts dies assoleiats sinó que si los han de sembrar demà v. g. és millor assoleiar-los vui perquè nesquen més prest i se fassen millors, i los sembren devers últims de març o primers dies d'abril amb fems bons dins tests que tenguen un palm i un dit de buit alt i estretets de baix amb un forat as mig baix i no en es costat perquè llavors si acàs posen rels les han de tair i és molt fàcil de morir-se es garrovers i si està as mig no les han de tallar, i antes de posar-hi es fems hi posaran un test en es forat perquè s'aigo pugui sortir millor quan ho reguen, i un palm i un quart d'altària midat per la part de fora i que no sien de menos altària (estos són los tests millors i encara que no sien així mateix com dic los tests tantmateix se fan bons, com n'hi ha que los sembren dins olles dolentes, cadufos dolents, etc), i primer umplen es tests de fems i llavors en lleven una grapadeta o dues o les hi posen de manco i dins cada test hi posen nou o deu garrovins, compassadets devers as mig perquè no nesquen arremulinats i després hi posen un grapat de fems damunt es garrovins i després posen es tests dins sa terra allà a on volen que estiguen cara de terra perquè se conserven més frescs, i ho reguen dos pics un després s'altre, i llavors ho tornen regar després de dos o tres dies i així van continuant en trobar que ho necessiten, i en tornar grossets los aclareixen fins i tant que quan los muden ja basten tres garroverets dins cada test.

PEDRA DE SANTANYI

Si tenen pedra de Santanyí qui se sia trencada o s'haja llevada alguna esquerdada, o tenga algun pèl o trenc pel qual li pugui venir dany, i la voleu soldar molt fàcilment, i del millor modo que se pugui posar més forta, no faran més que agafar foc i encalentir sa pedra tant com serà possible per allà a on s'ha de soldar, i si és trosset petit posar-lo una estoneta dins es foc, i amb calius encalentir molt es lloc o sa pedra allà a on l'han de posar, i tenir cuidado de no còrrer-la, i luego de llevar es foc, fregar-hi cera aviat sa porció que trobaran que haurà menester (n'hi ha d'haver molteta perquè veuran que sa pedra se la beu molt), i luego ajuntar-ho i apretar-ho que no afluix fins que serà fred i veuran que se posarà casi tan fort com pogués estar antes, i sa causa principal de posar-se tan fort és es foc més que sa cera.

SUARDA A SA ROBA

Si tenen suarda a sa roba i la volen llevar fàcilment, agafaran fulles de Capseta ("beleño") sa porció que trobaran que hauran menester (i és una herba que se fa molt grossa i se sol fer prop de cases i si és corral que no habiten molt és incert que no n'hi haja i és peluda i no pica i té ses fulles qui fan moltes puntes i quan és florida ets al.lots solen xupar ses flors i les xupen i dedins tenen una espècie de mel molt dolç i són groguetes i dedins tenen bona porció morada) i les picaran i llavors posaran allò picat damunt sa suarda i ho fregaran ben fregat i farà un suc molt verd i després ho rentaran amb aigo teba un parell de vegades i quedarà ben net.

EL RACÓ DELS LLIBRES

ESTUDI EN ESCALATA

(UN CAS DE SHERLOCK HOLMES)

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

"Estudi en escarlata" és la novel·la en què Sir Arthur crea el seu famós detectiu Sherlock Holmes i que donarà pas a tota una saga d'aventures amb aquest protagonista. Representa, per tant, el naixement d'un dels personatges de ficció més populars. Qui no coneix Sherlock Holmes?

L'obra conté dos relats diferents. En el primer, després del capítol dedicat a presentar-nos la famosa parella formada per Holmes i Watson, que es coneixen per atzar, Conan Doyle ens planteja un cas d'assassinat i les investigacions que realitza el nostre detectiu per encàrrec d'uns inspectors d'Scotland Yard incapaces de sortir-se'n davant d'un cas tan estrany. A la segona part, l'autor ens explica els antecedents del cas resolt per Holmes, la història que donarà com a resultat els assassinats a Londres, en clau de novel·la d'aventures, per retornar finalment a l'explicació per part de Holmes de les seves deduccions a un admirat Watson.

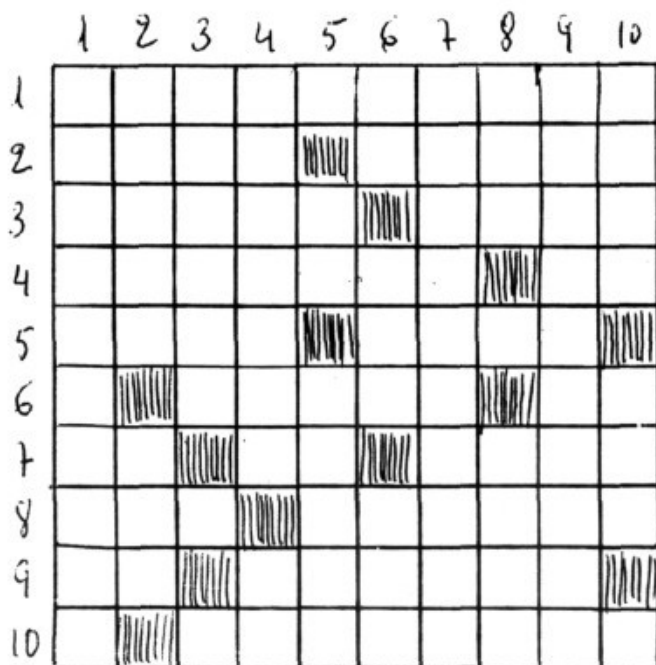
Aquest es compromet a publicar-les per tal que el món pugui saber qui ha estat realment el que ha solucionat l'enigma i la manera com ho ha fet. I, com ja sabem, aquesta serà la seva feina a partir d'ara: relatar les aventures del seu company.

Per als amants de la novel·la policíaca es tracta d'una joia i d'una curiositat. La novel·la queda molt allunyada de les tendències actuals dins la novel·la negra, però significa els inicis d'un gènere tan llegit i que tants d'incodicionals té.

VÍCTOR MULET

PASSATEMPS

INECETSSITA
 TNDIENRBLUI
 XAQMMAOAELE
 SCOUAPRACRR
 ARESISRAEOP
 ILSQUEEIRTA
 SENIUMTRESN
 NCAGSSOUALI
 AAASAHRRDDIC
 NCAOISNERPA

Sopa de lletres

Localitzau deu sinònims de "por".
 Amb les lletres que vos sobrin llegireu
 uns versos de Bartomeu Fiol.

Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida. 2. Concepte, pensament. Vaporosos, volàtils. 3. Representació, símbol. Adjectiu que designa separatament tots els individus d'una col·lectivitat. 4. Separar, apartar (al revés). Quatre. 5. Erecte. Esper, don crèdit (al revés). 6. Mil. Col·locàs, situàs (al revés). Únic, unitari. 7. Radi (al revés). Titani. Porció de terra rodejada de mar. 8. Peça de suro, de fusta, de plàstic, etc. Flastomies, blasfèmies. 9. Dos. Els qui tenen capacitat de descobrir aigües subterrànies (al revés). 10. Cent. D'una importància fonamental (al revés).

Verticals: 1. Metòdic, ordenat. 2. Abominar, avorrir. Partícula intensiva que, unida a un altre membre, forma una proposició completa. 3. Negrosos, foscs. Fòsfor. Cinquanta. 4. Vanaglòria, estuferera. Saludable. 5. Punt cardinal. Pronominal. Nevosos, blancs (al revés). 6. Déu egipci. Repetició, ressò. Indoeuropeu. 7. Ancianitat, vellesa. 8. Estava. Roentgen. Nom d'home (al revés). 9. Irrisió, befa. 10. Marc (al revés). Òrgan de l'olfacte. Cent.

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàg. 14.

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada eliminats els deu sinònims de "prim", es llegeix: "Somni semblaria / el temps que ha volat / de la vida mia / sense les ferides que al cor ha deixat". (Joan Alcover).

JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI
JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI
JUTIP JUPIPIRI
JUTIP JUPIPIRI
JUTIP JUPIPIRI
JUPIPIRI LA REVISTA DEL COR, JUPIPIRI
JUPIPIRI LA MELSA I EL FETGE JUPIPIRI
JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI
JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI
JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI JUPIPIRI

ANY II. No.: 3.724 HIVERN 1991 - 1991 NREVIH

PROPOSICIONS EN COS I ANIMA.

RELAX EL PRAT.

c/ 2 de maig, 789654567.

Una magnífica col·lecció de senyoretetes.

MACIANA BODEGÓ. Entre peres, pomes i taronges i trobaràs la fruita de la passió.

MACIANA PAISATGE. Entre arbredes, pujols i cels ennuvolats hi trobaràs el cau de la perversió.

MACIANA RETRAT. Un senyal d'identitat: la pige allà on només tu saps.

RELAX EL PRAT.

c/ 2 de maig, 789654567.

Tota una estampa de dones

FELICITACIONS DE PART DE Jutipiri.

Bons Darrers dies a tots! I recordau que tots els enamorats no feim festa per Sant Valentí, patró de Galerías, sinó per Sant Jordi.

PèRDUES.

*PERDUDA cama ortopèdica.

Ref: Mutilat.

*PERDUDA cuixa de pollastre.

Ref: Restaurant.

*PERDUDA perduda.

Ref: Macarró.

ANUNCI. El proper número de Jutipiri dedicat a una antologia de PROPOSICIONS DESHONESTES.

RELAX DATES.

0/ 31 de Desembre de 1991. Sineu.

CÀNDIDA CANDELERÀ.

la segona del febrer, tant per davant com per darrera, de qualsevol manera ho sap fer.

VALENTÍ ÇOMODÍ.

Et faig festa comercial a tothom sé divertir sigui negre o esquimal.

ANTONIO TEJERO DES MOLINAR.

el que mai el tret erra. si tu te vols allargar no et preocupis, ho faig enterra.

L'ABELLETA CARABASSA

ara ja no et puc satisfer m'ho prengueren pel febrer i ara ja no tenc Rumasa.

RELAX DATES.

0/ 31 de Desembre de 1991. Sineu.

*ESTAU*ANT EL PO*OMPOMPE*O,
p*ecisa d'un cama*e* pe* canta* MI CA**O.

Feina ben *et*ibuida.

No cal expe*iència. [* = r].

SUCULENT EDITORIAL

Moltes coses es poden dir en aquest mes de Febrer que ja ha començat. Moltes són les coses que, fent una mica de memòria, podem recordar. Comencem pel principi: dia 2 és la Mare de Déu del Candeler, segon dia de febrer, quin dia del mes cau?. Dia 14 és Sant Valentí, instaurat per Gale-riàs patró dels Enamorats amb l'obligació ineludible d'haver de regalar qualque cosa per allò de "més que ahir, però menys que demà" (que la veritat, no ho acabam d'entendre). Dia 23 dos aniversaris. Per una part el de l'entrada triomfant de Tejero al Congrés (i ens abstenem de fer-ne comentaris) i el de l'expropiació de RUMASA (i ens abstenem de fer-ne comentaris). Però, el que no podem mai deixar de comentar, i vosaltres ja ho sabeu, és la succulent recepta de cuina. Avui, ENCIAM TREMPAT.

Ingredients per a 865 persones:

- * 342 lletugues innocents.
- * 440 tomàtiques mig madures.
- * oli, sal i vinagre a discreció.

ció.

Tallau les lletugues i les tomàtiques i les trempau. Es menja fred. Bon profit.

BATICOR
Notícies del Cor

TUP-TUP

Inaugurat el Congrés Internacio-
nal de Dones Emblanquinadores del mes de Febrer sota el lema: "Les Emblanquinadores al servei d'una il·lusió: Els reis d'Orient sí, Santa Claus, no. Prou d'incursions estrangeres". La seva presidenta, na Magdalena Poal i Calç va dirigir unes fortes paraules als assistents en el discurs d'obertura: Sabeu què vos dic? A vatua el món! Que ja està bé d'homos vermells amb barba blanca! On s'ha vist mai volerne un quan ne tenim tres? Preu per preu, mesura grossa, a vatua el món! I després afegí que s'embullava un poc perquè als duros sempre sortia la foto d'un i mai la del rei negre, i aquest no sabia si era en Melcion o en Gaspar. Això no em sembla bé, perquè ho trob una discriminació, afegí despres.

TUP-TUP

Paperot espantós de la marquessa Miraqueeres-lindaquepreciosaeres a la reunió anual de l'Associació per a la protecció d'urbanitzacions en perill (APUP) quan comentà amb veu alta que no entenia perquè tothom feia tant de rebumbori per l'assumpte del Golf. Les altres vegades que hem fet camps de golf ningú no hi deia res i ara que en vull fer un jo a la meua finca tot el món hi està en contra. Això és fer parts i quarts, afirmà.

TUP-TUP

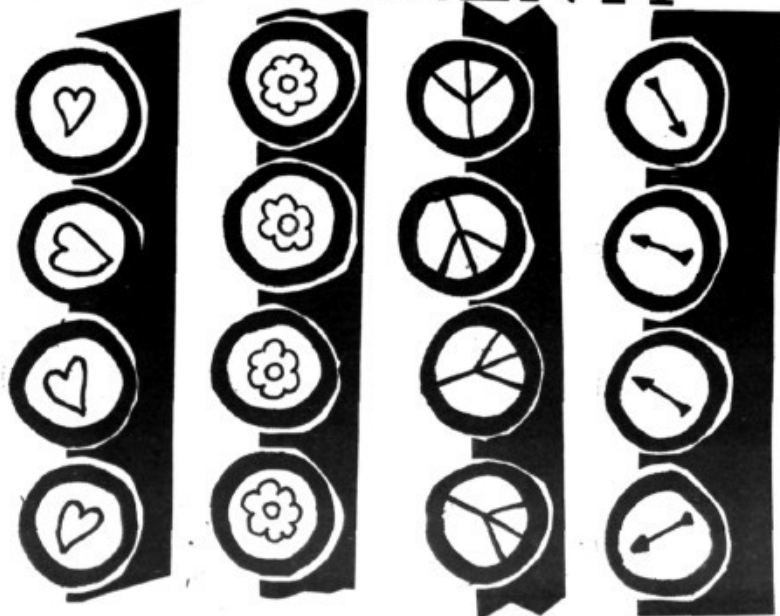
Indignació sense precedents del comte de Capquadrat. Els reporters de Jutipiri no han pogut saber per què però anava molt enfadat. Creim que és perquè la seva dona l'enganà amb un d'aquests joves de la Telefònica que posen fils pels carrers.

JUTI-PARXESSI VALENTI

Dia 14 és Sant Valentí, dia dels enamorats. Com que nosaltres estam molt enamorats de vosaltres i ens sedueix aquesta relació, hem decidit obsequiar-vos amb unes amoroses fitxes per a jugar a Parxessi. És molt senzill: Només heu de fer una fotocòpia d'aquest full i retallar les fitxes. Després les heu de substituir al vostre parxessi.

Silicon és sensacional!
Silicon és fenomenal!
Silicon és el primer pastadents de silicona i gelatina de cauxu. És increïble!
Deixa les dents netes com ciurons de neu.
Provau-lo, és únic!
Amb gust de confitures variades:
de maduixa, de codony, de pruna, de meló,
de cirera, de figa-flor, d'ametlla...
Silicon és el millor! Ah! i té flúor!!!

SILICON

MANA

MANA-MANA

Du-du dururu

MANA, la primera cera de depilar. Capdavantera en vendes. Suavitat total. En envàs d'oferta de 50 quilos, especial per a dones molt peludes. I ara, sensacional regal.

Cerqui dins els tambors de cera de depilar **MANA** la targeta **MANA-SHOW!**

Pots guanyar una moneia o una pepa peluda famosa.

Jutipari

Secció fictícia d'ES SAIG

Dirigeix: Carles Sol.
Cap de redacció: Albert Siquesi.
Redacció:
Magdalena Corason.
Benet Alegre.
Gabinet Mèdic de Xafardejos.
Magdalena Miraquefaj.
Disseny i Maquetació:
Cap Nom Informàtica.
Edita: La Genyota Edicions.
Imprimeix: Imp. Sa Carussa.

EL RACÓ DE LA MÚSICA

GRUP D'EN BIEL MAJORAL

Darrerament el grup d'en Biel Majoral ha tengut molta de feina, tant aquí com a fora. A finals de l'any passat actuaren a França, a Tolosa concretament, convidats per la gent del Conservatoire Occitanne que organitzaven uns cursos de danses i cançons tradicionals.

Ja dins el mes de gener actuaren a l'Institut de Formació Professional de Lluçmajor, on treballa en Toni "Rei" que juntament amb en Macià "Pelut" són les noves incorporacions del grup; actuaren per a un públic molt jove que va respondre amb interès al missatge que se'ls oferí. La festa va acabar amb un petit ball informal.

El divendres 18 d'aquest mateix mes varen haver de fer dues actuacions, donat que els actes ho mereixien. Primer a Montuïri, en una vetlada organitzada en solidaritat amb en Macià Manera, empresonat un any i mig sense judici, al qual ara han condemnat a 6 anys de presó per pertànyer a banda armada, tot i que no han pogut

provar que el jove montuïrer tengués armes de cap tipus.

Després, a correueta, cap a Algaida, al local de l'Obra Cultural, on ES SAIG feia una petita festa per commemorar els 10 anys d'existència de la revista. Encara que la gent feia una bona estona que estava esperant i estaven un poc cansats, l'actuació fou interessant i ens va semblar que molt ben acollida per tothom.

Malgrat era un poc atropellat, creim que tant en Macià Manera com ES SAIG es mereixen això i molt més.

I per acabar aquest mes tan intens, el cap de setmana següent varen actuar al Principat, concretament a Salt, a la vora de Girona, i a Valls, molt prop de Tarragona. La primera actuació estava inclosa en un cicle de recitals de cançó popular i trovadoresca; era un públic, lògicament, especialitzat i molt interessat en el recital.

A Valls, tot i que en Toni "Rei" havia hagut de marxar a causa de les inundacions, també van tenir molt d'èxit; i no només, com diu en Jaume Arnella, en el sentit anglès de la pa-

raula. L'actuació s'emmarcava en les festes decennals que, evidentment, es fan cada 10 anys a aquesta vila tarragonina.

Com es veu, un mes molt carregat pel grup d'en Biel Majoral.

ORQUESTRINA D'ALGAIDA

Hem sabut que l'Orquestrina està preparant dos discs petits de promo-

ció per a la seva propera temporada, en els quals hi gravaran, entre altres, "Me voy pa'l pueblo", un poutpourri i unes cançons originals.

Ja sabeu, perquè van sortir per TV, que actuaren a Ciutat per les Festes de Sant Sebastià. Esperam que aquest any sigui al manco tan bo com l'anterior.

DELFI MULET

FOTO ANTIGA

"Som germà d'onze germans,
es segon de sa llocada..."

Els responsables d'aquesta llocada de què parla Mestre Llorenç Batle són aquests, els pares de Mestre Llorenç. Ell, un carabiner algaidí establert a Lluçmajor. Tots dos sabien llegir i escriure i eren grans lectors, una afició que inculcaren als seus fills. Els recordam en aquestes dues magnífiques fotografies.

(Foto cedida per Miquel "Batle")

PINA

Dotze mesos té l'any. Tots els dotze es caracteritzen per qualche cosa impossible de trobar dins els altres, de tal manera que si el desembre ho fou per les Festes de Nadal, el gener ho ha estat per la seva Festa dels Reis, i també per la de les Beneïdes de Sant Antoni.

De la primera, amb el que estarem d'acord és que va ser, a pesar de tot i de tots, una festa ben lluida, on els nins pogueren veure, plens d'il.lusió, com uns Reis de bon de veres (encara que un poc menys) arribaren fins als portals de les seves cases per fer realitat cadascún dels seus somnis. Va servir també per demostrar que tot el que un grup es decideixi a fer, ja solament per haver-s'ho proposat i haver-hi posat totes les ganex, tindrà l'èxit pràcticament assegurat. Així, doncs, el que en un principi semblava d'allò més difícil i complicat, al final va resultar ser, com solem dir, qüestió de cosir i cantar.

De les Festes de Sant Antoni, dir que enguany foren del gust de tothom (o d'una bona majoria). Així, pel que respecta a les Beneïdes (on l'altre any hi mancà el consensuament) podem dir que les carrosses demostraren, de bell nou, les autèntiques vedettes de la festa, encara que el seu nombre fos inferior a la darrera vegada. Així i tot, en cap de les tres que es varen presentar trobàrem a faltar ni l'originalitat, ni el bon gust, ni la gràcia que sols els infants, com els qui hi participaren, li podien donar. A pesar d'això, trobàrem a faltar una major presència dels grans, tan disposats a participar-hi antigament. Les carrosses foren les següents:

- Don Quijote de la Mancha"
- "Blancanieves y los siete enanitos"
- "La collida d'ametles"

Totes varen estar d'allò més bé. Com a mostra i record del que vérem serveix qui la següent fotografia que correspon a la carrossa que portava el títol de "Blancanieves y los siete enanitos", cedida molt amablement p'en Miquel Oliver Cirer.

Des d'aquestes planes volem animar els grans i els més petits a que continuïn fent d'aquesta la nostra festa, així com tot el possible perquè no li manqui mai la imaginació, la il·lusió i el bon gust a cap de les nostres celebracions populars.

Pel que fa al temps, les darreres pluges han donat compte de la seva inestabilitat. N'hi havia que deien si feia cinquanta anys, com a mínim, que no s'havia vist res semblant. I, la veritat, no sé si en feia tants, però la cosa era com per fugir-ne volent.

Ningú no es va salvar de dir-hi la seva i expressions com "N'has vist de brou!" Quina aigada que ha fet! Pareix la mar!..." eren molt més que corrents i volien servir per donar una idea, tot lo aproximada possible, del que havia succeït. Tals expressions no foren sobrades en cap moment, ja que el torrent s'havia desbordat en tots i cadascun dels seus punts, anegant les finques més aferrades al seu llit, fent perillosa la circulació en bona part de les carreteres per les que travessava.

Els danys així com els afectats han estat quantiosos, destacant entre els primers un bon nombre d'esboldrecs i camins desfets, casetes i ormejos plens de fang i qualque motor instal·lat al seu interior en autèntic perill de mort.

Respecte als possibles afectats, caldrà esperar a que aquests s'inscriguin al llistat obert per part de l'Ajuntament, d'Algaida per conèixer-los, havent-se de cuidar així mateix de sol·licitar del Govern de les Illes quantes ajudes i subvencions facin falta per tornar deixar les coses com estaven o millor.

Respecte al xeregall que va a parar a sa font passant primer per Can Campet i llavors per prop de Can Putxet, dir solament que ens serà convenient, després d'haver-lo vist passar, pensar en el que suposaria dificultar la seva baixada amb qualsevol imprudent projecte (obra, construcció, moviment de terres...). Els resultats podrien ser catastròfics.

A nivell informatiu hem de dir que la darrera passejada feta per "Un grup excursionista de Pina" fou la pujada al Massanella des del Coll del Prat. El temps fou magnífic. Això ens va permetre gaudir d'unes no menys magnífiques panoràmiques, com la del Gorg Blau, la del Puig Major o la del Pla de Mallorca, que poguérem contemplar pràcticament en la seva totalitat, d'un cap a l'altre, una vegada recuperats del nostre astorament.

Tot el que desitgeu aclarir que tenguí que veure amb les nostres passejades ho podeu fer adreçant-vos a qualsevol dels components d'aquest qualificat, per ara, grup excursionista.

Per acabar, donar l'enhorabona a en Rafel i n'Aina pel naixement del seu primer fill que obrí els ulls a la vida un 26 de gener de 1991. Durà el nom de Toni Oliver Galmés. Per la nostra amistat cap a ells reiteram les nostres felicitacions als seus pares i familiars, entre els quals destacam en Xesc Oliver, habitual col·laborador de la revista.

Ens resta, finalment, recordar els qui durant el passat mes de gener ens han deixat. Foren:

- En Felip Vallespir Miralles, que morí el passat 10 de gener. Tenia 89 anys.
  - Na Francisca Sureda Servera que ens deixà el passat 31 de gener als 92 anys.
- Al cei sien.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Antònia Roca Verdera. Va morir dia 29 de desembre a l'edat de 83 anys.

Jerònia Mascaró Mulet. Ens deixà dia 4 de gener i tenia 86 anys d'edat.

Felip Vallespir Miralles. Morí a Pina dia 10 de gener als 88 anys.

Maria Garcias Mulet. Va morir a Dijon (França) dia 1 de gener.

Magdalena Puigserver Mulet. Ens deixà dia 30 de gener i tenia 80 anys.

Francisca Sureda Servera. Va morir a Pina dia 30 de gener als 95 anys.

Antònia Arbona Miralles. Va morir dia 31 de gener a l'edat de 77 anys.

NAIXEMENTS

Pilar Salas Barceló, filla de Toni i Coloma. Va néixer dia 4 de gener.

Jaume Juan Amengual, fill de Joan i Margalida. Nasqué dia 22 de gener.

ESPORTS

FUTBOL

Molt bona la remuntada de l'equip de 2ª Regional aquest passat mes de gener ja que a la classificació estava a tres punts del primer classificat. La pèrdua d'un punt dis Es Porrassar amb el Montaura i la derrota dins Bunyola han refredat un tant els ànims. Esperam que la cosa es torni adreçar en quant a resultats i també respecte a incidents. Dins Bunyola, i degut a l'agressió del porter local a Pere Fullana, es va armar un embolic entre ambdós equips, l'àrbitre inclòs. Veurem com acaba.

Els darrers resultats són:

Mariense-Algaida 1-2

Algaida-S'Horta 2-1

Algaida-Montaura 0-0

Bunyola-Algaida 2-1

Els juvenils han jugat dos partits durant el passat mes amb aquests resultats:

Algaida-Ses Salines 2-3

Sant Marçal-Algaida 1-1

Els infantils també només han jugat dos partits degut a les passades festes. Els resultats són un poc inflats pels nins que dirigeix el bon amic Joan "Cañón".

Algaida-Margaritenc 1-2

Avance-Algaida 11-1

BASQUET

L'equip de basquet de Ca N'Esteve ha començat l'any molt bé, ja que al torneig inter empreses ha guanyat dos partits aquest passat mes de gener. Això ha animat els integrants de l'equip i prova que l'experiència comença a donar els seus fruits. Amb la satisfacció del bo de n'Esteve que ja començava a "emprenyar-se" de veure perdre sempre els seus patrocinats.

Ca N'Esteve-Lluís Vives 50-48

Ca N'Esteve-Emaya 44-42

Ca N'Esteve-Palma Salut 37-50

Ca N'Esteve-Bar Unió 30-47

Aquests són els resultats del mes passat i finals de la primera volta.

ESCACS I DAMES

Durant les passades Festes de Sant Honorat el Club d'Escacs organitzà un torneig de dames al local del PSOE, en el qual hi participaren vuit jugadors. El guanyador va ser en Toni Ripoll seguit d'en Guillem Vanrell.

En quant als escacs, l'equip ha participat a un torneig dels millors jugadors de Mallorca celebrat a Campos. En aquest torneig, individual, hi participaren tres jugadors algaidins: Toni Ripoll, Xesc Oliver i Joan Vanrell.

Després de les vuit rondes de què constava el torneig els nostres paisans aconseguiren aquesta puntuació:

Toni Ripoll 4'5

Xesc Oliver 3

Joan Vanrell 3

Si tenim en compte la categoria dels participants, hem de destacar la bona tasca dels algaidins.

JOANTROBAT

AL BETLEM DE L'ESGLÉSIA

Col.locant cada figura en es seu lloc adequat, ple de detalls adornat, fet amb gust, amor i finura.

S'aigua raja i no s'atura donant-li vitalitat.

Jo crec que en Rafel Trobat ha fet una obra madura. Per qualsevol criatura es betlem és admirat.

I es poble se sent honrat davant aquesta hermosura.

JAUME JUAN "TOLEDO"

CASTELLITX

FUIES FOLKLORIQVES D'ALGAIDA I LA SEVA ENCONTRADA

N.º 5

ANY 1965

PRODUCCIÓ I ADMINISTRACIÓ
 BALSARÉS
 3 - ALGAIDA
 SETMANARI DE VERGONIT
 Algaida 9 Juniol 1932
 N.º 1
 Número corrent
 10 Cts.

CASTELLITX
ESQUITXOS

Imp. de

BON NADAL

ESSAIG

AÑO 1

NUM. 5

Redacció i Administració
 Unió 8
 ALGAIDA (Mallorca)
 Para anuncios, consultar tarifa
 en la Redacció.

LA RAZON

SUSCRIPCIÓN
 Localidad, un mes. 0'60 ptas.
 Provincia . . . . . 0'70 .
 Extranjero . . . . . 1'25 .
 No se devuelven los originales

SEMANARIO INDEPENDIENTE

¡Salud... Algaidenses!